

Monkhatom.
 Tízta részvét és harátság
 A mit adsz,
 S adományod bármely drága,
 Leleked' egyik szebb virága,
 Dús maradsz.
 Hát még a kit dús szívedbe
 Fölvevél;
 Az lesz ám még csak szeretve:
 Annak ölte, lelke, üdvö
 Te levél,
 A legédesebb titokkal
 Vagy tele,
 Mint edény, melyly mézzel árad,
 S édes lenni el nem fárad
 Kebele.
 Nekem is van nálad titkom,
 Zálogul:

Hogyha jobb napom leszülles,
 Él az angyal, a ki állna
 Pártomul.
 Mondj imát oh angyal éretem.
 Hő imád,
 Mint angyal, melyly viaszatára
 Eredete' szent helyére,
 Üdvöt ad.
 És ez üdv nem lesz mulckony
 Földi jó;
 Isten adja, védli angyal,
 Nem lesz ily üdv semmi sorssal
 Monkható.
 És még életem' doléncok
 Napja tart,
 Bizton járok és vidámon
 Nem rettegrén már pályámon
 Több vihart.

VÖRÖSMARTY.

FÁTYOL

Két fátyol az, leány! melyket viselsz:
 Melyet levonni vágyok rólad én.
 Egyik borásként leug arczid' egén,
 Hogy eltakarja bájosillagaid;
 Másik, talányzerű szívedre hull,
 Hogy elfödözze kebled' álmaid. —
 Oh, hidd! ha szerepírod mosolyg felém:
 Édent, s e földön mennyet érzek én:
 S ha szíved' érzeménye rim derül:
 Forrón imádlak földi istenül! —

s. Zs.

SZÉPIRODALOM

Garay János' versei Pest, a 'szoros' sajtója. Budán a magyar királyi egyetem' boltjával 1843.

(Féje.)

A második osztályban ódák, hymnuszok, stanzák foglaltatnak, mikép elnevezésök van; de mikép lényegük mutatja, mindenféle versnem összekeverve. A költemények közt néhány görög mérték szerint uva, mint lát-

szi, ifjúkori dolgozat, s nem érdemes, hogy versgyűjteményben álljon. ha csak időszaki tökélyesbülés kimutatása végett nem; a mi itt nem cselekedet, mert idő és sorozat egyaránt hiányzik. — Honfui szent érzelmek ihletése ömlik át a következő, ez osztálybeli legjobb darabokon: „Hazám bója” és „Hymnus”.

Harmadik osztályt képeznek az epigrammok, külön sorozva korköpek, útiképek és szerelem rovatok alá; közöttük, mint az előbbi osztályban is, több alkalmi dolgozat van, s a legnagyobb rész igen elhamarkodva, gondatlan nyelven és eszme-előhiával, tompa prozaissággal készült; ilyenek a 128. lapon az „uti jelenet”, és „Tornában” 130. l. „a pusztá” 132. l. „én és a festő” 133. „Melaniához” 140. l. „a hív arckép” és „gazmóndás” stb. Ezekből csak néhány mondatot idézek, főnebbi állításaim igazolására; ilyenek: „a fáradt gyepölő a brakra nyorít ez”, „Jólkiszott csordák bögi a hálmát”, „a lányka megadta magát”, „szólj rágott hangokat” stb. Nincs továbbá metrumbeli tisztaság; a költő még csak a caesurák megtartására sem ügyelt, s a jóhangzatnak e szabálya ellen a 129-ik lapon, „Tengelicz” című epigrammjában kétszer is vétkezett. Számos föltűnő megsértése van a hangváltozati kellemtnek is; mert három négy külön szóban — melyeknél pedig elkerülhető s elkerülendő volna, kivált verselőnek — 6—7 e is fordul elő; azonban G. költői nyelve iránt később teendém megjegyzéseimet.

Negyedik osztályban vannak „Romanczák és balladák”. — Mikint G.-nak belátásom szerint, bíráló ismertetésem’ elején tett költői jellemzetéből különben is magyarázható, — e neme a költészetnek az, hol ő leginkább elemében van; s a mily gyéren találhatónak mondtam verseinek első osztályában a valódi jelest, oly gyérnek kell mondanom itt még csak a középszerűt is, elannyira, hogy ha mérfokul szolgáló ismeretem s műszabályaim, és ezekhez alkalmazottan elvont következtetéseim nem csálnak, e nemben honunk költői közül alig egykettő ha multa fölül Garayt. — Az anyag vagy tárgy megválasztása, a részletek arányossága, képek s hasonlatok eredetisége, jól alkalmazottsága, az egésznek összeillesztése, hazafiai érzelmekkel átömlesztése, sőt még a nyelvnek gondosb használata is kitűnőleg sajátja ezen osztálybeli dolgozatoknak. — A legjelesbeket csak műbonczolás után lehetne kijelölni.

Az ötödik osztályt „Legendák” teszik, melyek, részletes bírálathoz kimutatható — inkább elhamarkodás mint — lényeges hiba nélkül, szinte az előbbi osztálybeliek’ méltó dicséretét érdemlenők; s e hiányokat, későbbi kiadás’ alkalmával, kívánatos lenne a költő által kisimítva látni.

Utolsó osztályban állanak „költői elbeszélések” mikép G. czimezé, romanczák — mikép az én versnemi és alakzati fogalmain hozzák magokkal, mert ezek szerint személyek és személyek közötti cselekvények, ily versnemben s alakzatban Romancza, ballada, vagy monda lehet csak; költői elbeszélés soha; mert ennek legfőbb alkatrészei események, nem cselekvények; tényezői pedig személy és olem, viszony, sora stb nem pedig ember és ember. — Ennyit, röviden, a fogalmakkal s ezeket jelentő elnevezésekkel tisztába jöni akarók’ kedvéért. — Mi már a kérdéses elbeszéléseket illeti, mellőzvé az, hogy a második — mert csak kettő van ez osztályban — néhol igen közel hajlik a mindenna-

pi élet nagyon is költőietlen oldalához, mind kidolgozásra, mind — kivált az első — tárgyérdekessegre nézve méltó helyet foglal a gyűjteményben.

Mondám e bíráló ismertetés elején, mikép G. dalai könnyűséggel, néhol gondatlanul dolgozván, s hogy kedélyes játszásig — nem vagyok méltánytalan, ha mondom, pajzanság — teszi egyik clemét, sőt hozzá tehetem, hogy iránya feltűnőleg anyagiás szerelem, mit az illető helyen (a dalok rovata alatt) idézett adatokon kívül száz mással bizonyíthatnék, s pajkosdiság tekintetéből különösen a 18, 21 és 22. lapokra utalok. — Hiszem, tudom, mikép nagyon sok ellenkező véleménynyel találkozom, midőn művésznél a könnyűséget, játszásigot és pajkosdiságot kárhoztatom; de tudván azt, hogy játszva senki nagygyá nem lön — hanemha mint játékos, — és tudva, hogy művésziséghoz tanulmány és fáradalom egyenleti csak rögzös utunkat: bármennyien találkozzanak is, kik szeretik s magasztalják, én kivált költészetben helyeselni azt az ugynevezett genialisságot, nem fogom, s e részben G. modorát senki fiatal költőnek nem ajánlhatom. Van igenis a művészetben egy bizonyos könnyűség, melyhez egyébiránt csak hosszú fáradtság után juthatni; de e könnyűség vajmi különböző attól, melly mindenkör a gondatlanság kíséretében jár. A valódi művész játszva győzi le a legnagyobb nehézségeket; de azért a nehézségeket egykor szíve játszva legyőzni akarónak komoly tanulmány és csüggedetlen gyakorlat az első teendője. Kontárságra legbiztosabb ut, követni az elvet, mihez erőfeszítéshez gyenge vagy gyáva keblek az életviszonyok minden ágazatában olly készséggel ragaszkodnak: játszva cselekedj! — E játszva cselekvési elv oka még olly bajoknak is, melly nemzetek pusztulását vonta maga után. —

Még a költő nyelvére vonatkozólag kell némellyeket megjegyeznem, s mennyiben szavaim főgékony ifju keblekre találának, jegyzeteimhez néhány javaslatot függesztem. G. nyelve általán síma, virágos, de nem eléggé tömört és tiszta, a hangkellem szabályaiba gyakran ütköző; félreismerhetlen bizonyítvány minden egyes darabja, hogy ő a költői pályán kitűnő hivatással működött; de kevés van, melly épen ama fáradalmat — melly nélkül sokan czélhoz juthatni hiún remélnek — nyelv tekintetében tanusíthatná; a tégedet, engemet, őtet, eszeje, belünnen, sib megannyi foltok, mellyek a művésziség ragyogtatában homályt ejtenek.

S im ezek valónak, miket szigorú igazságszeretettel műismeretem s költészet körüli alapfogalmain nyomán, s ezekhez elvont szabályokhoz mérve elmondani kötelességemnek tartottam. De ha G. versgyűjteményét más honi költőink műveihez hasonlítva viszonyatosan (relative) akarja valaki tekinteni, s róla véleményt mondani, ekkor bizonyára sokkal kedvezőbben szólhat; mert G. költési tehetségeivel kevesen mérkőzhetnek, s szellemtermékei fölött még kevesebben igényelhetnek elsőséget; azért, kiknek könyvtárában zengelmi költőink közül Berzsenyi, Kolcsay és Vörösmarty munkái fénylenek, azok méltán sorozandják e koszorúsok művei mellé Garay János verseit is.

Jelen ismertető bírálatimmal nem mulattatni, hanem használni kívánván, azokon kívül, miket a költészet dicső országában a meghívottkra nézve minél fényesebben s minél sikerdúsabban munkálkodhatás végett némi tájékozásul fölhoztam, ifju pályatársainknak mindenekelőtt a költészet em berboldogító céljával megismerkedést javaslom; mert a költészet

nem ezél, hanem csak eszköz, mely által a nemzetben a szép és jó, nem mes és nagyszerű iránt fogékonyság ébresztetik, mely egyedül képes volna az ember- és hazaszeretet' magasztos lángjait minden polgárkebelben fölvirágoztatni, ha azt minden hivatással bíró költész nagyszerű feladatának szeplőtlenességében ismerni és gyakorolni komolyan törekednék. — Illy költők az emberiség áldásai, s jaj azon nemzetnek, mely a költészetet és valódi költőt becsülni nem tudja! De e becsülést érdemelni kell. Azért az ifjú költő olvasson, elmélkedjék sokat, dolgozzék keveset, de jól. Egyetlen egy remek darab fölülmul száz középszerűt! Legyen közlékeny, de ne bizakodjék szerfölött tehetségeiben; gondolja meg, hogy a mi neki tetszik még nem kétségtelenül jó, de ne feledkezzék arról is, hogy a mit egykötő rosszal, még ezért nem szükségkép kárhoztatandó; ne higye csalatkozhatlannak önmagát, de mást se; szerezzen magának fogalmait kifejlesztése által bizonyos szellemi függetlenséget, de vigyázzon, hogy e sajátosága könnyen gátolták, s némely szép reményű munkásságnak ásták meg kora sirját újabb időkben nálunk is. Mentse Isten jövőre e két ellenségtől gyarapuló irodalmunkat, hogy a szellemi erők' munkássága által minél fényesebb polcra vihassa föl magát, minél több kincset mutathasson s minél több olvasztó hatalommal bírjon idegen elemek által ostromlott nemzetünk!

Kunoss.

Kisfaludy Károly' munkái.

Halhatlan érdemű Kisfaludy Károlyunk' minden munkáinak Sebedel Ferencz ur által szerkesztett negyedik kiadása' első kötete (versek, és a Tatárok Magyarországbán) Kilián György urnál a napokban megjelent. Kisfaludy K. munkáinak belbecséről magasztaló szót emelni fölösleges volna, ismeri azt minden magyar olvasó, de nem tehetjük hogy méltánynyal ne emlékezzünk azon csinteljeset kiállítani tudó szorgalomról, mellyel Kilián György kiadó ur magának a magyar irodalom' barátjait lekötölte. A Barabás rajzolta derék arcképet jeles nürnbergi aczélmetszés adta vissza. Ajánlhatjuk e könyvet a nemzeti irodalom' minden barátinak.

Dajkakönyv.

Kunoss urnak második kiadásban megjelent *Dajkakönyve* is egy azon legkorszerűbbek közül, mellyeket irodalmunk' mostanság létrehozott. A bevezetés morált és vallást igen egyszerű kérdések- s feleletekben ad. Az 1. Rész (Testi gondviselés) négy szakaszra, (1. Táplálást, 2. Ruházatot, 3. Tisztaságot, 4. Munkát) a 2-dik Rész pedig 19 külön érdekes szakaszokra oszlik. A Toldalékat néhány jó verskebe fűzött helyes erkölcsi mondat teszi, mellyeket tán nem lesz vala czélszerűtlen számokkal előtáni. A derék kis könyvet egy csinos bibliai ábrázolat díszíti. Igen ajánljuk azt az anyáknak.

